

Цегельник Т., Мізюк В., Драгієва Л. Переосмислення інноваційної компетентності педагога у дискурсі сучасних реалій. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2024. Том 12, № 8. С. 89-95. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i8-012>.

Tsehelnyk T., Miziuk V., Drahieva L. Pereosmyslennia innovatsiinoi kompetentnosti pedahoha u dyskursi suchasnykh reali [Reconsideration of a teacher's innovative competence in the discourse of contemporary realities]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2024. Vol. 12, No 8. S. 89-95. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i8-012>.

УДК 378

DOI: 10.31110/2616-650X-vol12i8-012

Тетяна ЦЕГЕЛЬНИК¹, Вікторія МІЗЮК², Людмила ДРАГІЄВА³¹Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна^{2,3}Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна¹<http://orcid.org/0000-0001-7643-0208>

sveettana@ukr.net

²<https://orcid.org/0000-0001-8291-6597>

miziviki@ukr.net

³<https://orcid.org/0000-0002-0892-086X>

dragieva17@gmail.com

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА У ДИСКУРСІ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ

Анотація. У статті досліджується обґрунтування та переосмислення поняття інноваційної компетентності педагога в контексті сучасних соціально-економічних, технологічних та педагогічних змін, визначається її структура, складові та шляхи формування для забезпечення якісного професійного розвитку педагогів і підвищення ефективності освітнього процесу, що і зумовлено метою дослідження. Ґрунтовно розглянуто вітчизняний та закордонний досвід особливостей трактування, формування, складових та теоретичного обґрунтування інноваційної компетентності педагога. Авторами уточнено зміст поняття «інноваційна компетентність педагога» як інтегративну здатність педагога ефективно використовувати новітні освітні технології, методи та інструменти для оптимізації навчального процесу, створення інноваційних підходів до викладання та виховання, що враховують актуальні потреби суспільства та освітніх установ. Вона включає готовність до постійного професійного розвитку, творчого підходу до вирішення навчально-виховних завдань, здатність до адаптації в умовах швидких змін та інтеграції інновацій у власну педагогічну практику, що сприяє підвищенню якості освіти та розвитку здобувачів освіти. Визначено структуру інноваційної компетентності педагога як кореляцію таких компонентів: 1) теоретичні знання; 2) практичні навички; 3) аналіз та рефлексія; 4) мотивація та творчо-креативний підхід. Авторами запропоновані шляхи формування інноваційної компетентності педагога в умовах освітньої нестабільності з урахуванням комплексного підходу: 1) організація безперервного професійного навчання у вигляді курсів підвищення кваліфікації та створення модульних програм навчання, які дозволяють педагогам здобувати нові знання у зручному для них форматі; 2) розвиток цифрових навичок, що зумовлює оволодіння цифровими технологіями та інтеграцією цифрових платформ для навчання, які дозволяють адаптувати навчальний процес до змінних умов і забезпечують доступ до ресурсів у будь-який час; 3) оперативна підтримка інноваційної діяльності педагога шляхом впровадження педагогічних проєктів, які включають впровадження нових технологій та методик у навчальний процес, створенню платформ для обміну досвідом, створенню інноваційних середовищ (класів, лабораторій, навчальних просторів); 4) розвиток рефлексії та критичного мислення, що включає здійснення рефлексивних практик у педагогічному процесі, розвитку м'яких навичок та навичок критичного аналізу нових педагогічних ідей, організація програм менторства, супроводу та коучингу для підтримки педагогів у впровадженні нових технологій та методик. Застосовано такі методи дослідження: аналіз та синтез науково-методичної літератури з проблеми дослідження, що дозволили вивчити, об'єднати та узагальнити інформацію з наукових джерел; порівняння різних поглядів вітчизняних та закордонних дослідників; систематизація та узагальнення отриманих результатів теоретичного дослідження. Перспективами подальших досліджень визначено вивчення впливу інноваційної компетентності на навчальні результати здобувачів освіти.

Ключові слова: професійна освіта; професійна підготовка педагогів; професійний розвиток педагогів; структура інноваційної компетентності педагога; шляхи формування інноваційної компетентності педагога; підвищення ефективності освітнього процесу; впровадження нових технологій та методик в освітній процес.

Tetiana TSEHELNYK¹, Viktoriia MIZIUK², Liudmyla DRAHIEVA³¹Volodymyr Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University, Ukraine^{2,3}Izmail State University of Humanities, Ukraine¹<http://orcid.org/0000-0001-7643-0208>

sveettana@ukr.net

²<https://orcid.org/0000-0001-8291-6597>

miziviki@ukr.net

³<https://orcid.org/0000-0002-0892-086X>

dragieva17@gmail.com

RECONSIDERATION OF A TEACHER'S INNOVATIVE COMPETENCE IN THE DISCOURSE OF CONTEMPORARY REALITIES

Abstract. The article examines the justification and redefinition of the concept of innovative competence of educators in the context of contemporary socio-economic, technological, and pedagogical changes. It defines its structure, components, and ways of formation to ensure

the quality of professional development for educators and enhance the effectiveness of the educational process, which is the purpose of the research. The domestic and international experience concerning the interpretation, formation, components, and theoretical justification of innovative competence in educators is thoroughly analyzed. The authors clarify the concept of "innovative competence of educators" as an integrative ability to effectively utilize the latest educational technologies, methods, and tools for optimizing the educational process, creating innovative approaches to teaching and nurturing, which address the current needs of society and educational institutions. It includes the readiness for continuous professional development, a creative approach to solving educational tasks, the ability to adapt to rapid changes, and the integration of innovations into one's pedagogical practice, all of which contribute to improving the quality of education and the development of learners. The structure of innovative competence in educators is defined as the correlation of the following components: 1) theoretical knowledge; 2) practical skills; 3) analysis and reflection; 4) motivation and a creative approach. The authors propose ways to develop innovative competence in educators under conditions of educational instability, taking into account a comprehensive approach: 1) organizing continuous professional development through qualification improvement courses and creating modular training programs that allow educators to acquire new knowledge in a convenient format; 2) developing digital skills, which involves mastering digital technologies and integrating digital platforms for learning that adapt the educational process to changing conditions and ensure access to resources at any time; 3) providing timely support for innovative activities of educators by implementing pedagogical projects that incorporate new technologies and methods into the educational process, creating platforms for exchanging experiences, and establishing innovative environments (classrooms, laboratories, learning spaces); 4) developing reflection and critical thinking, which includes incorporating reflective practices into the pedagogical process, developing soft skills and critical analysis of new pedagogical ideas, and organizing mentoring, support, and coaching programs to assist educators in implementing new technologies and methods. Research methods employed include analysis and synthesis of scientific-methodical literature on the research problem, which allowed for the study, integration, and generalization of information from scientific sources; comparison of different viewpoints of domestic and international researchers; systematization and generalization of the results obtained from theoretical research. The prospects for further research are identified as studying the impact of innovative competence on the learning outcomes of students.

Keywords: professional education; teacher training; professional development of educators; structure of innovative competence of educators; ways to develop innovative competence of educators; enhancing the effectiveness of the educational process; implementation of new technologies and methods in the educational process.

Постановка проблеми. Сучасні суттєві зміни, що спостерігаються в освітньому середовищі, стали результатом швидкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, глобалізації та соціально-економічних перетворень. Виклики, такі як дистанційне та гібридне навчання, необхідність адаптації до нових цифрових інструментів та платформ, вимушені швидкі перетворення методів викладання та навчання, спричинили нові вимоги до професійної компетентності педагога. Інноваційна компетентність педагога набуває особливої значущості, оскільки вона передбачає здатність до впровадження новітніх освітніх технологій, розробки та використання інноваційних методів навчання, а також гнучкості у реагуванні на зміни. У сучасному дискурсі інноваційна компетентність більше не обмежується лише знаннями щодо нових технологій або методик, вона включає глибокі розуміння педагогічних інновацій у контексті міждисциплінарного підходу, критичного мислення та рефлексії. Натомість посилюється необхідність оновлення освітніх програм і професійної підготовки педагогів, щоб забезпечити їхню здатність бути ефективними у цифровому та швидко змінюваному світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед закордонних авторів проблематикою формування інноваційної компетентності у педагогів переймаються R.Gonzalez-Fernandez, A.Ruiz-Cabezas, M.C. Medina Dominguez, A.Beatriz Subia-Alava, J.L.Delgado Salazar, які досліджували удосконалення компетентностей педагога з позиції результативності викладання та навчання в період пандемії [22]. Метою даного дослідження стала оцінка значення професійних компетенцій та їх значення в процесі навчання та підготовки вчителів. Серед рекомендацій авторами зазначено, щоб навчальні програми для педагогів були зосереджені на наборі професійно-інноваційних компетенцій, особливо з урахуванням цифрової компетентності, враховуючи сучасні виклики. Натомість J.Diao та Y.Qi аналізують у власному експериментальному дослідженні інноваційну компетентність як комплексну компетентність, що зумовлена стрімким розвитком цифровізації [21]. А ось H.Galindo-Dominguez, N.Delgado, L.Campo, D.Losada аналізують важливість інноваційної компетентності через призму розвитку штучного інтелекту, що зумовило дослідження зв'язку компетентності із ставленням педагога до штучного інтелекту [20].

Деякі аспекти формування професійної компетентності засобами застосування платформи Moodle для організації дистанційного навчання аналізуються в експериментальному дослідженні V.Vyshkivska та інших [24]. Натомість в інших дослідженнях аналізується технологія тьюторингу як такого засобу індивідуалізації освітнього процесу, що уможливує формування у майбутніх педагогів специфічних компетентностей та метанавичок, що є одними із ключових структурних елементів інноваційної компетентності [25; 23].

Теоретико-практичні напрацювання дослідників показує, що проблематика формування інноваційної компетентності майбутнього фахівця, а зокрема і педагога має висвітлення у різних сферах – від філософії, соціології до педагогіки та психології. На наш погляд, інноваційну компетентність слід розглядати з позиції компетентнісного підходу, що уможливує якісну професійну підготовку майбутнього педагога у сучасних кризових реаліях сьогодення, дозволить сформувати професійну якість як професіонала у становленні педагогічної ідентичності.

Слід зазначити, що про інноваційність зазначається у нормативно-правових актах, зокрема у Законі України «Про освіту» (2017 р.) [7], «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.) [8], «Про інноваційну діяльність» (2002 р.) [6], «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (2012 р.) [9] та ін.

Мета дослідження – обґрунтувати та переосмислити поняття інноваційної компетентності педагога в контексті сучасних соціально-економічних, технологічних та педагогічних змін, визначити її структуру, складові та шляхи формування для забезпечення якісного професійного розвитку педагогів і підвищення ефективності освітнього процесу.

Методи дослідження: аналіз та синтез науково-методичної літератури з проблеми дослідження, що дозволили вивчити, об'єднати та узагальнити інформацію з наукових джерел; порівняння різних поглядів вітчизняних та закордонних дослідників; систематизація та узагальнення отриманих результатів теоретичного дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні ми спостерігаємо різнобічність у трактування поняття «інноваційна компетентність» серед як вітчизняних, так і закордонних авторів. Розглянемо детальніше.

Ю. Дзюбенко аналізує інноваційну компетентність педагога як таку складову його професійної компетентності «зі специфічною сферою застосування. Інноваційна компетентність є системним утворенням, до компонентів якого разом з визначеними вище входять з точки зору діяльнісного підходу мета, завдання, форми, методи, результат інноваційної діяльності. Не можна, звичайно, розглядати інноваційну компетентність у розриві з її носієм. А, отже, до її структури слід додати й мотиви діяльності педагога» [2, с. 112].

Н. Калужка розглядає закономірності та принципи формування інноваційної компетентності майбутніх педагогів і зазначає, що інноваційна компетентність є результатом теоретико-практичної готовності до здійснення професійно-педагогічної діяльності на основі застосування новоуведень [11, с. 270-277]. Авторка Л. Петриченко вважає, що інноваційна компетентність забезпечується здійсненням педагогом усіх етапів інноваційної діяльності [15]. Натомість, А. Різниченко вважає інноваційну діяльність педагога, що повинна відповідати таким принципам, як «принцип інтеграції освіти; принцип диференціації та індивідуалізації освіти; - принцип демократизації освіти» [17, с. 122].

Щодо структури інноваційної компетентності майбутніх педагогів, І. Дичківська зазначає, що це кореляційне поєднання цілісної системи мотивації, знань, умінь, особистих якостей педагога, що сприятимуть ефективності використання нових освітніх технологій у його роботі [3]. А ось С. Юрочко та О. Проценко визначають у своєму дослідженні змісті і структуру інноваційної компетентності педагога, де визначають риси такої компетентності на рівні суб'єктивності постановки цілей; особистісної орієнтації й готовності на оволодіння новим; ефективністю упровадження системи знань та умінь у різні етапи інноваційного процесу; усвідомленням важливості соціальних інновацій; рівнем професіоналізму та цілісним набором компетенцій [16, с. 51-55]. І. Коновальчук, Т. Шанкова, Н. Рудницька визначають структурою інноваційної компетентності майбутніх педагогів такі складові, як кореляція когнітивного, проєктивного, діяльнісно-творчого, мотиваційного та рефлексивно-особистісного [12].

О. Темченко розглядає формування інноваційної компетентності як такої складової інноваційної культури [18]. Автор зазначає, що «інноваційна компетентність педагога буде розвиватися в ході його інноваційної діяльності в закладі освіти» [18, с. 249]. Автор ґрунтовно визначає інноваційну діяльність у закладі освіти як таку, що «передбачає цілеспрямовану педагогічну діяльність, засновану на розумінні власного педагогічного досвіду шляхом порівняння та вивчення, зміни та розвитку освітнього процесу для досягнення кращих результатів, отримання нових знань та впровадження зовсім іншої педагогічної практики. Структурно інноваційна педагогічна діяльність включає в себе зовнішній (мета, спосіб досягнення, предмет впливу, предмет діяльності, результат) та внутрішній (мотивація, зміст, операції) компоненти» [18, с. 249]. Вчений наголошує, що «основними рисами інноваційної педагогічної діяльності є індивідуальний підхід (орієнтація на особистість, гуманістичний характер), творчий та експериментальний характер, наполегливість, мотивація до пошуку нового в організації управлінської діяльності та освітнього процесу» [18, с. 249]. Відтак, автор наполягає на думці, що у формуванні інноваційної компетентності у майбутнього педагога лежить саморозвиток.

А. Л. Ващенко розглядає інноваційну компетентність у структурі управління інноваційними процесами, що визначається здатність до генерації та втілення нових ідей, аналізу даних та продукування педагогічних інновацій з можливістю оприлюднення результатів на основі забезпечення оптимальних умов у системі освіти [1].

Слід зазначити, що з психологічного аспекту інноваційну компетентність трактуються як систему, до якої входять спеціальні знання педагогічної інноватики, умінь ефективно їх застосовувати на сформованих практичних навичках (О. Ігнатович) [10]. Авторка О.Євдокімова зазначає, що

«психологічному сенсі інноваційний потенціал може бути визначений як міра здатності до реалізації інноваційних перетворень і впровадження інновацій, тобто наявність необхідних психологічних ресурсів і ступінь інтенсивності їх використання для забезпечення ефективного виконання фахівцем інноваційної діяльності та ретрансляції інноваційного досвіду» [4, с. 148]. А ось В. Чудакова у науковому доробку зазначає, що інноваційна компетентність передбачає готовність до інноваційної діяльності, що зумовлює наявність такого інтегрального показника, що оптимально поєднує компоненти для прискореного упровадження новоуведень. Авторка наголошує, що психологічна готовність певним чином «накопичується» об'єктивно у діях, а суб'єктивно – у самооцінці [19, с. 209-210].

О.Мармаза визначає чинники формування інноваційної компетентності майбутнього педагога, що поділяє їх на внутрішні (прагнення до самоудосконалення у професійно-педагогічній діяльності, саморозвиватись) та зовнішні (організація курсів підвищення кваліфікації, організація особистісно орієнтованого підходу до змісту професійної підготовки) [14].

Аналіз наукових джерел показує, що деякі автори визначають рівні інноваційної компетентності. Так, С. Завгородній пропонує – початковий (інтуїтивний), низький (репродуктивний), середній (пошуковий), високий (творчий) рівні інноваційної компетентності [5]. Окрім рівнів, автор визначає зовнішні чинники розвитку інноваційної компетентності на рівні дотримання педагогічних умов, таких як здійснення педагогічного супроводу; надання оперативної адресно-методичної допомоги у вирішенні професійних питань; організація освітнього процесу на засадах модульних технологій та індивідуалізацій навчання тощо [5].

Л. Лісіна у своєму доробку розроблювала апробацію рівнів інноваційної компетентності у педагога, результати якого показали нульовий рівень (недостатнє розуміння та усвідомлення); адаптивний рівень (відсутня система знань про інновації та готовність до застосування); репродуктивний рівень (усвідомлення необхідності до самоудосконалення); евристичний рівень (усвідомленість шляхів і способів упровадження); креативний рівень (високий рівень результативності інноваційної діяльності) [13, с. 48-52].

Отже, розглянувши різні погляди науковців, у контексті сучасних соціально-економічних, технологічних та педагогічних змін під поняттям «інноваційна компетентність педагога» ми розуміємо інтегративну здатність педагога ефективно використовувати новітні освітні технології, методи та інструменти для оптимізації навчального процесу, створення інноваційних підходів до викладання та виховання, що враховують актуальні потреби суспільства та освітніх установ. Вона включає готовність до постійного професійного розвитку, творчого підходу до вирішення навчально-виховних завдань, здатність до адаптації в умовах швидких змін та інтеграції інновацій у власну педагогічну практику, що сприяє підвищенню якості освіти та розвитку здобувачів освіти.

У сучасних кризових реаліях, таких як глобальні пандемії, економічні труднощі, соціальні зміни, війна та інші виклики, інноваційна компетентність педагога набуває критичного значення для суспільства, адже вона є важливою не лише для адаптації до нових умов, але і для забезпечення безперервності та якості освітнього процесу. Саме інноваційна компетентність здатна забезпечити оптимальну адаптацію до змін в освітньому середовищі, знизити освітні втрати у здобувачів освіти шляхом поєднання інноваційних методів навчання (такі як дистанційне навчання, інтерактивні платформи та адаптивні технології), що допомагають зменшити освітні втрати, що виникають через кризові умови або переривання традиційного навчального процесу. Завдяки інноваційним методам і технологіям, педагоги можуть створювати альтернативні формати навчання, які допомагають зменшити негативний вплив кризових ситуацій на освітній процес.

Під структурою інноваційної компетентності педагога ми розуміємо кореляцію таких компонентів: 1) теоретичні знання (наявність знань сучасних педагогічних теорій та підходів, розуміння принципів і технологій інноваційного навчання, знання про новітні освітні ресурси та інструменти); 2) практичні навички (уміння впроваджувати інноваційні методики та технології в навчальний процес; навички розробки і адаптації навчальних матеріалів та ресурсів; вміння ефективно використовувати цифрові та мультимедійні технології); 3) аналіз та рефлексія (здатність оцінювати ефективність впроваджених інновацій; вміння адаптувати педагогічну практику на основі отриманих результатів та зворотного зв'язку; рефлексія власної педагогічної діяльності і результатів застосування інновацій); 4) мотивація та творчо-креативний підхід (готовність до ризику і експериментів у навчальному процесі; створення і реалізація нових навчальних проєктів і методик; мотивація до постійного професійного розвитку та самовдосконалення).

Формування інноваційної компетентності педагога в умовах освітньої нестабільності потребує комплексного підходу, який включає розвиток ключових навичок і знань, а також адаптацію до нових умов. Такими шляхами можуть стати: 1) організація безперервного професійного навчання у вигляді курсів підвищення кваліфікації (регулярні курси, тренінги і вебінари, що спрямовані на освоєння нових педагогічних технологій та інноваційних методик) та створення модульних програм навчання, які

дозволяють педагогам здобувати нові знання у зручному для них форматі; 2) розвиток цифрових навичок, що зумовлює оволодіння цифровими технологіями та інтеграцією цифрових платформ для навчання, які дозволяють адаптувати навчальний процес до змінних умов і забезпечують доступ до ресурсів у будь-який час; 3) оперативна підтримка інноваційної діяльності педагога шляхом впровадження педагогічних проєктів, які включають впровадження нових технологій та методик у навчальний процес, створенню платформ для обміну досвідом, створенню інноваційних середовищ (класів, лабораторій, навчальних просторів); 4) розвиток рефлексії та критичного мислення, що включає здійснення рефлексивних практик у педагогічний процес, розвиток м'яких навичок та навичок критичного аналізу нових педагогічних ідей, організація програм менторства, супроводу та коучингу для підтримки педагогів у впровадженні нових технологій та методик.

Висновки. Отже, інноваційна компетентність педагога є критично важливою для становлення фахівців в умовах сучасних кризових реалій. Вона дозволяє ефективно адаптуватися до швидких змін у соціально-економічному і технологічному середовищі, забезпечуючи якісне навчання і підтримку здобувачів освіти у складних умовах. Формування її розпочинається з безперервного професійного навчання, розвитку цифрових навичок, підтримки інноваційної діяльності, створення інноваційних середовищ, розвитку рефлексії та критичного мислення, створення мережі підтримки та впровадження інноваційних стратегій.

Перспективами подальших досліджень є вивчення впливу інноваційної компетентності на навчальні результати здобувачів освіти.

Список використаних джерел

1. Ващенко Л.М. Управління інноваційними процесами. *Директор школи*. 2007. № 23-24 (455-456). С. 3-61.
2. Дзюбенко Ю. Л. Інноваційна компетентність учителя як складова його професійної компетентності. *Модернізація управління в контексті вимог Закону України "Про освіту"*: матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф., Харків, 20 трав. 2020 р. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; за заг. ред. Р. І. Черновол-Ткаченко, О. І. Мармази, О. Є. Гречаник. Харків: ХНПУ, 2020. Ч. 1. С. 110-114. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/4446>.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. Київ, 2012. 352 с.
4. Євдокімова, О. О. Інноваційна компетентність як професійно важлива риса сучасного фахівця. *Право і безпека*. 2017. № 2 (65). С. 146-152.
5. Завгородній С.П. Розвиток у керівників загальноосвітніх навчальних закладів інноваційної компетентності у системі післядипломної освіти : автореф. дис. ... канд. педаг. наук: 13.00.04 / Вінницьк. держ. педагог. ун-т імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2017. 21 с.
6. Закон України «Про інноваційну діяльність», 2002 рік, Документ 40-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 31.03.2023, підстава – 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
7. Закон України «Про освіту», 2017 рік, Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція – Редакція від 16.08.2024, підстава – 3642-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
8. Закон України «Про повну загальну середню освіту», 2020 рік, Документ 463-IX, чинний, поточна редакція – Редакція від 24.03.2024, підстава – 3482-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
9. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», 2012 рік, Документ 3715-VI, чинний, поточна редакція – Редакція від 13.01.2024, підстава – 3534-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.
10. Ігнатович О. М. Психологічні основи розвитку фахової інноваційної культури педагогічних працівників : монографія. Київ, 2009. 287 с.
11. Калужка Н. С. Закономірності та принципи формування інноваційної компетентності майбутніх учителів початкової школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 2. С. 270-277.
12. Коновальчук І. М., Шанкова Т. І., Рудницька Н. Ю. Формування інноваційної компетентності майбутніх учителів початкових класів у процесі професійної підготовки. *Вісник науки та освіти*. 2024. Вип. 19. С. 923-936.
13. Лісіна Л. О. Структура інноваційної діяльності вчителя. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. *Теорія проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2013. Вип. 4 (2). С. 48-52.
14. Мармаза О.І. Формування інноваційної компетентності керівника навчального закладу в процесі магістерської підготовки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 1 (35). С. 443- 452.
15. Петриченко Л. О. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності в позааудиторній роботі: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Кіровоград. держ. пед. універ. імені Володимира Винниченка. 2007. 30 с.
16. Проценко О., Юрочко С. Інноваційна компетентність педагога: зміст і структура. *Молодь і ринок*. 2015. №5 (124). С. 51-55.
17. Різниченко А. В. Інноваційна компетентність викладача іноземної мови. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Інноваційні технології у контексті іншомовної підготовки». Полтава : ПолтНТУ, 2015. С. 121-122. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/60094>.
18. Темченко О. В. Інноваційна компетентність вчителя як об'єкт управлінської підтримки керівника. *Розвиток системи управління закладом освіти* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, Харків, 19 трав. 2021 р. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; за заг. ред. Р. Черновол-Ткаченко, О. Мармази, О. Гречаник. Харків, 2021. С. 246-253.

19. Чудакова В. П. Формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.10. Київ, 2016. 474 с
20. H.Galindo-Domínguez, Nahia Delgado, Lucía Campo, Daniel Losada Relationship between teachers' digital competence and attitudes towards artificial intelligence in education. *International Journal of Educational Research*. 2024. Vol. 126. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2024.102381>.
21. J.Diao, Y.Qu Teaching competence of TVET teachers in the digital age: Implementation and evaluation of a training program in China. *Evaluation and Program Planning*. April 2024. Vol. 103. URL: <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2024.102402>.
22. R.Gonzalez-Fernandez, A.Ruiz-Cabezas, M.C. Medina Dominguez, A.Beatriz Subia-Alava, J.L.Delgado Salazar Teachers' teaching and professional competences assessment. *Evaluation and Program Planning*. April 2024. Vol. 103. URL: <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2023.102396>.
23. Sylenko Y. Individualization of independent work in the professional training of future teachers: An experimental study. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and Psychology"*. 2024. 10(1), P.p. 68-76. URL: <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2024.68>.
24. Vyshkivska V., Sylenko Yu., Golikova O., Tsehelnik T., Patlaichuk O. Analysis Of The Experience And Prospects Of The Implementation Of The Moodle Platform For The Organization Of Distance Learning In Ukrainian Universities. *Environment. Technology. Resources*. Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Conference. Hosted by National Military University, Bulgaria; Rezekne Academy of Technologies, Faculty of Engineering, Latvia (June 27, 2024 – June 28, 2024), 2024. Vol. 2. P.p. 512-518. URL: <https://doi.org/10.17770/etr2024vol2.8078>.
25. Vyshkivska V., Sylenko Y., Shykyrynska O., Myroshnychenko V., Shevchenko V., Kozlov Y. Tutoring As A Means Of Individualizing The Educational Process: An Experimental Study. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION*. Proceedings of the International Scientific Conference "SOCIETY, INTEGRATION, EDUCATION - SIE2024", Rezekne Academy of Technologies, Rezekne, LV (24-25 May 2024), 2024. 1, 285-295. URL: <https://doi.org/10.17770/sie2024vol1.7924>.

References

1. Vashchenko L.M. Upravlinnia innovatsiinymy protsesamy. *Dyrektor shkoly*. 2007. № 23-24 (455-456). S. 3-61.
2. Dziubenko Yu. L. Innovatsiina kompetentnist uchytelia yak skladova yoho profesiinoi kompetentnosti. *Modernizatsiia upravlinnia v konteksti vymoh Zakonu Ukrainy "Pro osvitu"* : materialy Vseukr. nauk.-prakt. onlain-konf., Kharkiv, 20 trav. 2020 r. Kharkiv. nats. ped. un-t im. H. S. Skovorody ; za zah. red. R. I. Chernovol-Tkachenko, O. I. Marmazy, O. Ye. Hrechanyk. Kharkiv: KhNPU, 2020. Ch. 1. S. 110–114. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/4446>.
3. Dychkivska I. M. Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii: pidruchnyk. Kyiv, 2012. 352 s.
4. Yevdokimova, O. O. Innovatsiina kompetentnist yak profesiino vazhlyva rysa suchasnoho fakhivtsia. *Pravo i bezpeka*. 2017. № 2 (65). S. 146–152.
5. Zavhorodnii S.P. Rozvytok u kerivnykiv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv innovatsiinoi kompetentnosti u systemi pisliadyplomnoi osvity : avtoref. dys. ... kand. pedah. nauk: 13.00.04 / Vinnytsk. derzh. pedahoh. un-t imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Vinnytsia, 2017. 21 s.
6. Zakon Ukrainy «Pro innovatsiinu diialnist», 2002 rik, Dokument 40-IV, chynnyi, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 31.03.2023, pidstava – 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
7. Zakon Ukrainy «Pro osvitu», 2017 rik, Dokument 2145-VIII, chynnyi, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 16.08.2024, pidstava – 3642-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
8. Zakon Ukrainy «Pro povnu zahalnu seredniu osvitu», 2020 rik, Dokument 463-IX, chynnyi, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 24.03.2024, pidstava – 3482-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
9. Zakon Ukrainy «Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini», 2012 rik, Dokument 3715-VI, chynnyi, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 13.01.2024, pidstava – 3534-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.
10. Ihnatovych O. M. Psykholohichni osnovy rozvytku fakhovoi innovatsiinoi kultury pedahohichnykh pratsivnykiv : monohrafiia. Kyiv, 2009. 287 s.
11. Kaliuzhka N. S. Zakonomirnosti ta pryntsyipy formuvannia innovatsiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoii shkoly. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 2016. № 2. S. 270-277.
12. Konovalchuk, I. M., Shanskova, T. I., Rudnytska, N. Yu. Formuvannia innovatsiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv u protsesi profesiinoi pidhotovky. *Visnyk nauky ta osvity*. 2024. Vyp. 19. S. 923-936.
13. Lisina L. O. Struktura innovatsiinoi diialnosti vchytelia. Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. *Teoriia problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity*. 2013. Vyp. 4 (2). S. 48-52.
14. Marmaza O.I. Formuvannia innovatsiinoi kompetentnosti kerivnyka navchalnoho zakladu v protsesi mahisterskoi pidhotovky. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 2014. № 1 (35). S. 443-452.
15. Petrychenko L. O. Pidhotovka maibutnoho vchytelia pochatkovoii shkoly do innovatsiinoi diialnosti v pozaudytorunii roboti: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. Kirovohrad. derzh. ped. univer. imeni Volodymyra Vinnichenka. Kirovohrad. 2007. 30 s.
16. Protsenko O., Yurochko S. Innovatsiina kompetentnist pedahoha: zmist i struktura. *Molod i rynek*. 2015. №5 (124). S. 51-55.
17. Riznychenko A.V. Innovatsiina kompetentnist vykladacha inozemnoi movy. Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii «Innovatsiini tekhnolohii u konteksti inshomovnoi pidhotovky». Poltava : PoltNTU, 2015. S. 121-122. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/60094>.
18. Temchenko O. V. Innovatsiina kompetentnist vchytelia yak ob'ekt upravlinskoii pidtrymky kerivnyka. *Rozvytok systemy upravlinnia zakladom osvity* : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uchastiu, Kharkiv, 19 trav. 2021 r. Kharkiv.

- nats. ped. un-t im. H. S. Skovorody ; za zah. red. R. Chernovol-Tkachenko, O. Marmazy, O. Hrechanyk. Kharkiv, 2021. S. 246–253.
19. Chudakova V. P. Formuvannya psykholohichnoi hotovnosti personalu osvitynikh orhanizatsii do innovatsiinoi diialnosti: dys. ... kand. psykhol. nauk: 19.00.10. Kyiv, 2016. 474 s.
 20. H.Galindo-Domínguez, Nahia Delgado, Lucía Campo, Daniel Losada Relationship between teachers' digital competence and attitudes towards artificial intelligence in education. *International Journal of Educational Research*. 2024. Vol. 126. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2024.102381>.
 21. J.Diao, Y.Qu Teaching competence of TVET teachers in the digital age: Implementation and evaluation of a training program in China. *Evaluation and Program Planning*. April 2024. Vol. 103. URL: <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2024.102402>.
 22. R.Gonzalez-Fernandez, A.Ruiz-Cabezas, M.C. Medina Dominguez, A.Beatriz Subia-Alava, J.L.Delgado Salazar Teachers' teaching and professional competences assessment. *Evaluation and Program Planning*. April 2024. Vol. 103. URL: <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2023.102396>.
 23. Sylenko Y. Individualization of independent work in the professional training of future teachers: An experimental study. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and Psychology"*. 2024. 10(1), P.p. 68-76. URL: <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2024.68>.
 24. Vyshkivska V., Sylenko Yu., Golikova O., Tsehelnik T., Patlaichuk O. Analysis Of The Experience And Prospects Of The Implementation Of The Moodle Platform For The Organization Of Distance Learning In Ukrainian Universities. *Environment. Technology. Resources*. Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Conference. Hosted by National Military University, Bulgaria; Rezekne Academy of Technologies, Faculty of Engineering, Latvia (June 27, 2024 – June 28, 2024), 2024. Vol. 2. P.p. 512-518. URL: <https://doi.org/10.17770/etr2024vol2.8078>.
 25. Vyshkivska V., Sylenko Y., Shykyrynska O., Myroshnychenko V., Shevchenko V., Kozlov Y. Tutoring As A Means Of Individualizing The Educational Process: An Experimental Study. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION*. Proceedings of the International Scientific Conference "SOCIETY, INTEGRATION, EDUCATION - SIE2024", Rezekne Academy of Technologies, Rezekne, LV (24-25 May 2024), 2024. 1, 285-295. URL: <https://doi.org/10.17770/sie2024vol1.7924>.